

Сокуренько Валерій Васильович –
кандидат юридичних наук, доцент,
проректор КНУВС, полковник міліції

ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ МИРОТВОРЧИХ МІСІЙ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Розглянуто питання підготовки кадрів для миротворчих місій та шляхи удосконалення цієї діяльності в університеті.

Міністерство внутрішніх справ України протягом останніх 13 років (з 1994 року) активно виступає на міжнародній арені за мирне розв'язання локальних конфліктів і реалізує свої посередницькі зобов'язання шляхом участі працівників органів внутрішніх справ у миротворчих операціях, ініційованих Радою Безпеки ООН, ЄС та ОБСЄ. За цей період понад 1500 працівників міліції та військовослужбовців внутрішніх військ МВС України брали участь у миротворчій діяльності, що є вагомим здобутком МВС України у зміцненні й підвищенні авторитету держави на міжнародній арені. З огляду на зразкове виконання службових завдань, правоохоронців України постійно відзначають міжнародними нагородами. Жоден з українців після закінчення визначеного терміну перебування в місії не отримав негативної характеристики.

З 2002 року всі головні заходи з відбору, підготовки, оснащення, фінансування та відправки до міжнародних місій миротворчого персоналу МВС України покладено на Спеціальний миротворчий центр Київського національного університету внутрішніх справ.

Загалом 2006 року до Спеціального миротворчого центру Київського національного університету внутрішніх справ було викликано та прибуло на первинне тестування для направлення до міжнародних миротворчих місій 927 працівників органів внутрішніх справ України. Протягом 2006 року здійснено ротацию особового складу Спеціального миротворчого підрозділу МВС України в Косово – 115 чоловік та Кінологічного миротворчого підрозділу – 40 чоловік. Направлено до миротворчих місій у Боснії та Герцеговині, Косово, Конго, Ліберії, Судані, Східному Тиморі та Грузії спостерігачів цивільної поліції. Усього за минулий рік підготовлено та направлено до миротворчих місій 203 співробітника МВС України.

Рівень професійної підготовки українських миротворців та показники в роботі були високо оцінені Департаментом миротворчих операцій ООН у 2006 році. За результатами роботи Кінологічного миротворчого підрозділу в Косово з виявлення наркотичних речовин,

представниками Секретаріату ООН був направлений лист-подяка на ім'я Міністра внутрішніх справ України.

Нині українські правоохоронці-миротворці беруть участь у миротворчих операціях у восьми країнах світу, а саме:

під егідою ООН:

у Косово (Спеціальний миротворчий підрозділ – 115 працівників, Кінологічний миротворчий підрозділ – 40 працівників, цивільні поліцейські ООН – 35 працівників);

у Ліберії – 13 працівників;

у Східному Тиморі – 3 працівника;

у Конго – 3 працівника;

у Судані – 25 працівників;

у Грузії – 1 працівник;

під егідою ЄС:

у Боснії та Герцеговині – 5 працівників;

під егідою ОБСЄ:

у Македонії – 2 працівника.

Загальна чисельність миротворчого персоналу – 242 працівника органів внутрішніх справ України (молодший, середній і старший начальницький склад).

Відповідно до вимог Наказу МВС України “Про організаційне забезпечення миротворчої діяльності” від 7 грудня 2003 року № 1490 Спеціальний миротворчий центр забезпечує здійснення таких функцій:

відбір та тестування працівників МВС України щодо їх відповідності вимогам до кандидатів для направлення до міжнародних миротворчих місій;

організація та забезпечення роботи комісій Департаменту миротворчих операцій Секретаріату ООН з відбору кандидатів до складу цивільної поліції ООН;

організаційне та матеріально-технічне забезпечення відправки підготовлених груп працівників органів внутрішніх справ України до міжнародних миротворчих місій;

проведення спеціальних навчальних курсів (англійською мовою) з підготовки до роботи в міжнародних миротворчих місіях ООН, ОБСЄ та ЄС, а також навчальних занять з вогневої, фізичної та автомобільної підготовки;

науково-методичне забезпечення відбору та навчання кандидатів до міжнародних миротворчих місій.

Проведення відбору персоналу для роботи спостерігачами та цивільних поліцейських складається з перевірки рівня знань англійської мови (чи французької для місії у Конго), навичок керування повнопривідним автомобілем та володіння табельною вогнепальною зброєю згідно з вимогами Департаменту миротворчих операцій Секретаріату ООН.

Головним критерієм при відборі є знання англійської (французької) мови на належному рівні. Тестування здійснюється за чотири етапи:

пи (читання, аудіювання, написання рапорту, співбесіда), за результатами кожного з яких частина претендентів вибуває.

Проведення відбору персоналу для Спеціального та Кінологічного миротворчих підрозділів МВС України у Косово передбачає тестування з фізичної підготовки, тактики дій, вогневої підготовки та профільної підготовки (комп'ютерної, мовної, автомобільної та ін.), залежно від посади, на яку претендує кандидат.

Для забезпечення якісного та неупередженого відбору кандидатів до міжнародних миротворчих місій створюються предметні комісії, до складу яких входять викладачі кафедр вогневої та спеціальної фізичної підготовки, автомобільної підготовки, іноземних мов та працівники Спеціального миротворчого центру, а також представники ДРП МВС України, фахівці кінологічної служби і спецпідрозділів МВС України.

Після успішного складання тестів перед направленням до місії відібрані працівники ОВС України повторно складають тести комісії Департаменту миротворчих операцій Секретаріату ООН (SAT), перебування та робота яких організовується Спеціальним миротворчим центром Київського національного університету внутрішніх справ.

На виконання наказів та службових доручень МВС України про проведення завершальних зборів та відправки миротворчого персоналу МВС України до міжнародних миротворчих місій у 2006 році працівники Спеціального миротворчого центру разом з фахівцями кафедр університету проводять спеціальні навчальні курси (англійською мовою) для підготовки миротворчого персоналу МВС України за тематикою, рекомендованою Департаментом миротворчих операцій Секретаріату ООН.

Для проведення лекційних та практичних занять, на яких відтворюються реальні кризові ситуації, що можуть виникнути в місії, залучаються не лише представники Київського національного університету внутрішніх справ, а й спеціалісти з інших організацій та установ, наприклад, Центру підготовки офіцерів багатонаціональних штабів Національної академії оборони України, Проекту "Миротворча Англійська" Британської Ради в Україні, Центру підготовки імені Маршалла тощо.

2006 року з метою підвищення рівня володіння англійською мовою миротворчого персоналу МВС України Спеціальний миротворчий центр налагодив співпрацю з Британською Радою в Україні щодо практичної допомоги Київському національному університету внутрішніх справ в обладнанні спеціальної аудиторії для поглибленого вивчення англійської мови, наданні спеціальних програм та літератури, а також проведенні семінару з методики викладання іноземної мови для миротворців.

Під час проведення завершальних зборів фахівці Спеціального миротворчого центру та кафедри автомобільної підготовки проводять тренування миротворчого персоналу МВС України з автомобільної підготовки – керування повнопривідним автомобілем. Тренування

здійснюються на базі Центру спеціальної та фізичної підготовки (ЦСФП) у с. Віта Поштова.

Протягом 2006 року в рамках підготовки кадрів для миротворчих місій Спеціальним миротворчим центром разом з кафедрою вогневої та спеціальної фізичної підготовки було забезпечено проведення тестувань та навчальних занять з вогневої підготовки – 266 год, спеціальної фізичної підготовки – 190 год. Тестування та навчальні заняття з вогневої підготовки були проведені з усіма категоріями кандидатів до миротворчих місій (спецпідрозділ, кінологічний підрозділ, цивільні поліцейські ООН) Переважно більшість занять проводилася на базі ЦСФП у с. Віта-Поштова.

Заслуговує на увагу й те, що спеціальний миротворчий центр разом з Департаментом по роботі з персоналом та Департаментом громадських зв'язків МВС України забезпечують регулярне висвітлення у засобах масової інформації успішної діяльності українського миротворчого персоналу щодо встановлення миру та правопорядку у світі. Це, насамперед, сприяє створенню та підтриманню позитивного іміджу МВС України як у світі, так і серед населення України.

З цією ж метою та у зв'язку з необхідністю інформування як потенційних кандидатів для участі в миротворчих місіях зокрема, так і суспільства працює Інтернет сайт Спеціального миротворчого центру (Ел. ресурс: < <http://www.naiu.kiev.ua/tslc/smc/> >). Найближчим часом планується розробити також й англomовну версію цього Інтернет-сайту, що сприятиме налагодженню міжнародних зв'язків та міжнародного співробітництва з питань підготовки кадрів для миротворчих місій.

За 2006 рік фахівці Спеціального миротворчого центру разом з відділом матеріально-технічного забезпечення і відділом фінансових ресурсів та економіки провели аналіз й узагальнення даних про потреби щодо матеріально-технічного забезпечення миротворчого персоналу МВС України, здійснили замовлення та закупівлю необхідних матеріально-технічних ресурсів на загальну суму 2 356 880 грн. Разом із ДРЗ МВС України забезпечили отримання миротворчим персоналом МВС України зброї, спеціальних засобів, запасних частин до автобронетехніки, форменого одягу, медикаментів та іншого майна.

Фахівці центру здійснили митне оформлення та митне супроводження майна, що відправляється до миротворчих місій, не допущено порушення термінів його тимчасового вивозу за митну територію України. При цьому були вирішені всі організаційні питання, пов'язані з вивезенням за кордон та ввезенням в Україну службового майна, зброї, боєприпасів та спеціальної техніки (засобів), оформлені необхідні для цього дозволи й документи.

У період перебування у тривалому закордонному відрядженні миротворчому персоналу МВС України нараховується заробітна плата, присвоюються чергові спеціальні звання, проводиться робота із встановлення їм вислуги, надбавок і доплат, передбачених чинним законодавством.

Таким чином, матеріально-технічне забезпечення, фінансове і кадрове супроводження миротворчого персоналу МВС України здійснюється протягом усього часу перебування співробітника в міжнародній миротворчій місії, з моменту зарахування кандидатом для направлення до миротворчих місій і до повернення з тривалого закордонного відвідування та направлення його до комплектуючого підрозділу.

За останній рік, завдяки зусиллям ректорату та всього колективу Київського національного університету внутрішніх справ, здійснено низку важливих організаційних заходів щодо вдосконалення процесу підготовки миротворчого персоналу МВС України, підвищення фахового рівня кадрів для миротворчих місій, що сприяло подальшому становленню Київського національного університету внутрішніх справ як провідного навчального закладу в галузевій системі освіти, але водночас існують і деякі проблемні питання, що потребують вирішення. Це, насамперед, покращення взаємодії з комплектуючими органами та відповідною службою МВС щодо здійснення якісного відбору кандидатів для участі в миротворчих місіях, а також удосконалення підготовки кадрів для роботи в миротворчих місіях за такими напрямками:

оволодіння на належному рівні знаннями англійської мови шляхом використання, відповідно до вимог Департаменту миротворчих операцій Секретаріату ООН, оновлених систем тестування (з обов'язковим залученням викладачів кафедр Київського національного університету внутрішніх справ, фахівців-інструкторів, які мають відповідний досвід роботи в миротворчих операціях, та представників Проекту "Миротворча Англійська");

попередня перевірка та відпрацювання навичок управління службовим автомобільним транспортом в особливих умовах з більш активним використанням у навчальному процесі двох автомобілів, придбаних 2006 року, а саме: спеціального повнопривідного автомобіля Шевроле-Нива (для кандидатів з метою набуття навичок керування) та Опель Фронтера (для безпосереднього навчання і тестування згідно зі схемою "SAT");

внесення корективів до програми з вогневої підготовки (шляхом поширення використання в навчальному процесі мультимедійного бойового тир "ІНГУЛ" та обладнання для двох мультимедійних пневматичних тирів, придбаного у грудні 2006 року).

Також необхідно приділяти більше уваги розширенню та зміцненню міжнародних зв'язків з відповідними структурами у країнах Європи та СНД з метою обміну досвідом з питань відбору і навчання кадрів для миротворчих місій, діяльності таких центрів загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про участь України в міжнародних миротворчих операціях: Закон України / Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 22. – Ст. 202.
2. Про організаційне забезпечення миротворчої діяльності: Наказ МВС України від 7 грудня 2003 року № 1490.
3. Заросило В.О. Підготовка кандидатів для цивільної поліції ООН – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2002.
4. Заросило В.О. Підготовка кандидатів для спеціальних миротворчих підрозділів. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2003.